

Ἡ Προτεσταντική «θεολογία» καί ἡ «θεολογία» τοῦ Μητρ. Περιστερίου Γρηγορίου γιά τόν Ἑσταυρωμένο *

Παν. Δ. Παπαδημητρίου

Ὁρθόδοξος Τύπος, 20/12/2024, ἀρ. φύλλου 2523, σσ. 1, 5.

Δημοσιεύτηκε στόν Ὁ.Τ. μέ τίτλο: “Προτεσταντική ἡ «θεολογία» τοῦ Μητρ. Περιστερίου”

* Πρωτότυπος τίτλος. Ἑστάλη γιά δημοσίευση στίς 9/12/2024.

Στό προηγούμενο ἄρθρο μας, <Ἡ Θεολογία τοῦ Σταυροῦ μέ τόν Ἑσταυρωμένο στήν Ἁγία Τράπεζα>,¹ ἀναλύσαμε τήν Θεολογία τοῦ Σταυροῦ μέ τόν Ἑσταυρωμένο, καί δείξαμε ὅτι ἀνέκαθεν ὁ μέγας Σταυρός (μέ τόν Ἑσταυρωμένο ἰδίως μετὰ τήν Εἰκονομαχία) ἦταν στήν Ἁγία Τράπεζα. Ὅσο ὑπάρχουν Ὁρθόδοξοι Τάφοι χωρίς Σταυρό, ἄλλο τόσο ὑπάρχει Ὁρθόδοξη Ἁγία Τράπεζα χωρίς Σταυρό! Καί σήμερα, ἡ Ἁγία Τράπεζα στίς Ἐκκλησίες μας, ὅπως παλαιά, εἶναι Τάφος Μαρτύρων. Ἡ Ἁγία Τράπεζα συμβολίζει τόν θρόνο τοῦ Θεοῦ, καί τόν Γολγοθᾶ τῆς Θυσίας τοῦ Χριστοῦ.² Τί λυπηρό εἶναι νά βλέπει κανεῖς νεωτεριστές σημερινούς Ἐπισκόπους³ νά ἀφήνουν τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση, γιά νά ἀκολουθήσουν πράξεις αἰρετικῶν (ἴσως καί τινῶν σλαβοφώνων) καί νά ἀποβάλλουν ἀνευθυγράως τόν Ἑσταυρωμένο ἀπό τήν Ἁγία Τράπεζα, σκολιῶς καί πανούργως,⁴ καί νά βάζουν γιά τὸ θεαθῆναι, ἐπιλεκτικά ἀπό τήν ἱστορία, νεοφανῆ νεωτεριστικά Σύνθρονα πού βλέπουν πρὸς τὴν Δύση (στήν Δύση προσεύχονται οἱ Ὁρθόδοξοι;), τὰ ὁποῖα εἶχαν καταργήσει οἱ Ἅγιοι Πατέρες, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας, καί συνάμα, νά παραθεωροῦν τὰ παλαιοχριστιανικά Ἱερὰ Κιβώρια μέ τὰ Παραπετάσματα αὐτῶν, ἐπειδὴ προφανῶς τοὺς κόβουν τὴν ...θέα.⁵

Σὲ αὐτὸ τὸ ἄρθρο δυστυχῶς, ὡς μὴ ὦφеле, ἀναγκαζόμαστε νά ἀναφέρουμε τὴν Προτεσταντική⁶ «θεολογία» γιά τόν Ἑσταυρωμένο, γιά νά τὴν ἀντιπαραβάλλουμε μέ τὴν «θεολογία» τοῦ

¹ Ἡ Θεολογία τοῦ Σταυροῦ μέ τόν Ἑσταυρωμένο στήν Ἁγία Τράπεζα, α' ἐκδοσις, 6/12/2024 (analogion.gr).

² Ἱερομονάχου Στεφάνου Κ. Ἀναγνωστοπούλου, Ἐμπειρίες κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία, ἔκδ. ιδ' 2023, σσ. 29, 62, 94. — Ἱερομονάχου Γρηγορίου, Ἡ Θεία Λειτουργία, Ἰ. Κουτλουμουσιανόν Κελλίον Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Ἅγιον Ὄρος, δ' ἔκδ. 2006, σσ. 33, 37, 232.

³ π. Ἰωάννης Ῥωμανίδης: <Τὸ πρόβλημά μας στὰ προσεχῆ χρόνια θὰ εἶναι οἱ δεσποτάδες μας, ἡ θεολογία τους καί ἡ σχέση τους μέ τὴν παράδοσή μας>, βλ. π. Γ. Δ. Μεταλληνού, Ἀντιμέτωποι μέ τὴν πλάνη..., ἐκδ. Ὁρθ. Κυψέλη, 2013, σ. 112.

⁴ Μόνον ὁ Μητρ. Περιστερίου Γρηγόριος εἶχε τὸ θάρρος νά γράψῃ σχετικὴ Ἐγκύκλιο.

⁵ Βλ. Ὁ Ζωοποιὸς Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἀνέκαθεν δέσποζε στό Ἱερὸν Βῆμα, ... , 4/11/2024 (analogion.gr).

⁶ Ἡ Μεταρρύθμιση, ὁ Προτεσταντισμός, ξεκίνησε μέ τόν ἀρχαιρεσιάρχη Λούθηρο τὸ 1517. Ἡ Μεταρρύθμιση στήν Ἀγγλία, ὁ Ἀγγλικανισμός, ξεκίνησε τὸ 1534 ὅταν ἀποσχίσθηκαν ἀπὸ τὸν Πάπα Ῥώμης. Καί ἡ ἀντι-Μεταρρύθμιση τῶν Καθολικῶν, οὐσιαστικά ἡ Σύνοδος τοῦ Τρέντο (Trent, Concilium Tridentinum), ἔγινε μεταξύ 1545-1563 (κράτησε 18 ὁλόκληρα χρόνια, καί περάσανε 3 Πάπες).

Μητρ. Περιστερίου Γρηγορίου, ώστε να ανακοπεί αυτή ή νεωτεριστική γάγγραινα της αποβολής (ή μετακόμισης) του Έσταυρωμένου από την Αγία Τράπεζα, και ο επιδιωκόμενος εκπροτεσταντισμός της σκέψεως των Ορθοδόξων, Κληρικών και Λαϊκών, για την επιδιωκόμενη ψευδο-ένωση με τους Αίρετικούς.

1 Η ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΚΗ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ» ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟ

Το κυριώτερο Έγχειρίδιο (“Textbook”, δηλ. Πανεπιστημιακό βιβλίο) των Προτεσταντικών Σεμιναρίων (“Seminaries”, δηλ. Ακαδημίες θεολογικών σπουδών) στην Βόρειο Αμερική είναι τό 3-τομο “Systematic Theology” του **Augustus Hopkins Strong** (1836-1921).

Στόν 2° τόμο, “The Doctrine of Man” (δηλ. τό δόγμα του ανθρώπου), λέει “*the crucifix presents to us not a risen and living Redeemer, but a mangled and lifeless body*”,⁷ δηλ. «ή Σταύρωσις [ό Σταυρός με τον Έσταυρωμένο Χριστό] δέν μᾶς παρουσιάζει ἕναν ἀναστημένο καί ζωντανό Λυτρωτή, ἀλλά ἕνα παραμορφωμένο καί νεκρό σώμα»!

“Οτι δηλαδή ψιθύρισε ο Δαίμων της βλασφημίας⁸ στόν λογισμό (δηλ. στην σκέψη) των αίρετικών Προτεσταντών για τον Έσταυρωμένον Χριστόν μας, αυτοί το κατέγραψαν και το έκαναν «θεολογία» τους, τῷ ὄντι θολολογία.

“Έναν αἰῶνα μετὰ ἀπὸ τὸν Α. Η. Strong, βρήκαμε καί τὸν **Norman A. Olson**, νὰ ἀναλύει περισσότερο τὴν **αἰρετικὴ Προτεσταντικὴ «θεολογία»**⁹ γιὰ τὸν Έσταυρωμένο:

Olson-1: “*The chief reason we do not use crucifixes is that they, in essence, “keep” Jesus Christ on the cross, when He not only died but also was buried, rose from the dead on the third day, and then ascended into Heaven. While we want to keep the message of the cross ever before us, we also must keep before us the fact that He did not stay on the cross. Instead we serve a living Savior Who will come for us someday. An empty cross speaks of these realities*”,⁹

δηλ. «Ο κύριος λόγος που δεν χρησιμοποιούμε σταυρούς (με Έσταυρωμένο) είναι ότι στην ουσία **«κρατούν» τον Ιησού Χριστό στον σταυρό**, όταν όχι μόνο πέθανε αλλά και θάφτηκε,

⁷ A.H. Strong, *Systematic Theology*, Vol II, American Baptist Publication Society, 1907, σ. 731.

⁸ «**Στις καρδιές των υπερηφάνων θα γεννηθούν λογισμοί βλασφημίας**, ενώ στις ψυχές των ταπεινών οὐράνιες θεωρίες», λόγος κβ' §26 “Περί υπερηφανείας”, *Κλίμαξ Όσιου Ιωάννου Σιναΐτου*, Ίερά Μονή Παρακλήτου, Ώρωπός Ἀττικῆς, 1995.

⁹ Norman A. Olson, *Baptists displaying Crucifixes?*, Baptist Bulletin (March 2004), “Q&A” column, Regular Baptist Press, στό Regular Baptist Ministries (General Association of Regular Baptist Churches, GARBC). (πρόσβαση 27/11/2024). — Τό GARBC ιδρύθηκε τό 1932, διαδεχόμενο τό BBU (Baptist Bible Union) τοῦ 1923. Τό 2018 τό GARBC εἶχε πάνω ἀπὸ 1200 «ἐκκλησίες»-μέλη. [Wikipedia](#).

αναστήθηκε ἀπό τους νεκρούς την τρίτη ημέρα και μετά ἀνέβηκε στον ουρανό. Ἐνῶ εμεῖς θέλουμε να κρατήσουμε το μήνυμα του σταυροῦ πάντα μπροστά μας, πρέπει ἐπίσης να κρατήσουμε μπροστά μας το γεγονός ὅτι **δεν ἔμεινε στον σταυρό**. Ἀντίθετα εμεῖς [οἱ Προτεστάντες] υπηρετοῦμε ἕναν ζωντανό Σωτήρα που θα ἔρθει γιά εμάς κάποια μέρα. Ἐνας ἀδελφός σταυρός μιλά γιά αυτές τις πραγματικότητες».

Olson-2: “*We also avoid crucifixes because of their association with the Mass. The religion that celebrates the Mass has always stressed that Christ is re-sacrificed over and over again in that service. [...]. Bible-believing Baptists and other groups reject this teaching because Hebrews 10:10–14 teaches us that Jesus Christ died once for all, and offering repeatedly the same sacrifices can never take away sins.*”,¹⁰

δηλ. «Αποφεύγουμε ἐπίσης τους σταυρούς λόγω της συσχέτισής τους με τή Λειτουργία. Ἡ θρησκεία [μᾶλλον ἐννοοῦν τοὺς Παπικούς] που γιορτάζει τή Λειτουργία πάντα τονίζει ὅτι ὁ Χριστός ξαναθυσιάζεται ξανά και ξανά σε αὐτή τή λειτουργία. [...]. Οἱ Βαπτιστές που πιστεύουν στη Βίβλο και ἄλλες ομάδες απορρίπτουν αὐτή τή διδασκαλία ἐπειδὴ το Εβραίου 10:10–14 μας διδάσκει ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός πέθανε μια γιά πάντα και ὅτι ἡ προσφορά ἐπανειλημμένα των ἰδίων θυσιῶν δεν μπορεί ποτέ να ἀφαιρέσει αμαρτίες».

Που σημαίνει ὅτι οἱ Προτεστάντες (Βαπτιστές) δὲν ἔχουν οὔτε «Λειτουργία», παρὰ μόνο μία ἐθιμοτυπική σύναξη.

Ἡ Προτεσταντική «θεολογία» γιά τόν Ἑσταυρωμένο εἶναι βλάσφημη, ἔργον αὐτοῦ τοῦ δαίμονος τῆς βλασφημίας, πού βρῆκε «χώρο» στοὺς διδασκάλους τῶν Προτεσταντῶν καὶ στὸν ἀρχιεπιστάρχη Λούθηρο.⁸

Μόνο ἕνα Προτεσταντικὸ μυαλό, ἕνα Εἰκονομαχικὸ μυαλό,¹¹ μπορεί νὰ ἐκφράσει τέτοια βλάσφημα λόγια γιά τὸν Χριστὸ μας, καὶ γιά τὸν Σταυρόν του, καὶ γιά τὴν ἀπεικόνισή του στὸν Σταυρό, καὶ γιά τὴν Λειτουργία.

Εἶναι ἀπίστευτο, γιά τὰ Ὁρθόδοξα δεδομένα, **τί πλάνη ὑπάρχει στὸν κόσμον τὸν Δυτικόν,** γιά τὸν Ἑσταυρωμένο, αἰῶνες τώρα! **Ὁ Προτεσταντισμὸς εἶναι αὐτὴ ἡ Εἰκονομαχία ἐπανασυστημένη στὴν χεῖριστη μορφή.**

¹⁰ Norman A. Olson, *Baptists displaying Crucifixes?*, ὁ.π..

¹¹ Ἡ Εἰκονομαχία ἦταν παναίρεσις, μόνον κατ'ἐμφημισμὸν ἦταν «Εἰκονομαχία», στὴν οὐσία ἦταν Προτεσταντισμὸς πρὸ τοῦ Προτεσταντισμοῦ.

2 Η ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΜΗΤΡ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟ

Ο Καθηγητής και Μητροπολίτης Περιστερίου Γρηγόριος,¹² σε μια άνευ προηγούμενου (στήν γνωστή μας Εκκλησιαστική Ιστορία) κατά μέτωπον επίθεσιν στον Έσταυρωμένον Χριστόν (και στον Σταυρόν) πίσω από την Αγία Τράπεζα, έφτασε σε σημείο να αμφισβητεί την ύπαρξη του Σταυρού πίσω από την Αγία Τράπεζα στην Ορθόδοξον Εκκλησίαν μέσω ατεκμηριώτων και ανιστόρητων καινών θέσεων, να απαιτεί να πάνε οι Σταυροί και τα Έξαπτέρυγα στα σκευοφυλάκια. Βλ. την αναίρεσιν τών θέσεών του σε προηγούμενο άρθρο μας.⁵

Όχι μόνον αυτό, αλλά ανέπτυξε και ιδικήν του «θεολογία» για τόν Έσταυρωμένο,¹³ μη εύρισκομένη πουθενά στην Ορθοδοξία, και παντελώς ξένη και κακόηχος στα ὦτα (αυτιά) τών Ορθοδόξων Χριστιανών. Γράφει, σ. 11:¹³

«Ο «Έσταυρωμένος της Μ. Παρασκευής» είναι ο στιγμιαία 3ήμερος νεκρός Χριστός επάνω στον Τίμιο Σταυρό. Έτσι, έχουμε έναν νοητό και αόρατο Τριαδικό Θεό πίσω από την Αγία Τράπεζα, όπως μας προσφέρονται και βεβαιώνουν οι Θ. Λειτουργίες που τελούμε και, από την άλλη, συνυπάρχοντα στο ίδιο σημείο έναν ορατό νεκρό Χριστό “Έσταυρωμένο” την ίδια στιγμή που είναι εκεί ο Ίδιος Αναστημένος και Ερχόμενος από την Βασιλεία: «Εύλογημένος ό έρχόμενος...», αυτό λέμε. Ο “Έσταυρωμένος” δεν μπορεί να έρθει, γιατί είναι νεκρός επάνω στον σταυρό, και ως εκ τούτου στατικός και ακίνητος ολόκληρο τον χρόνο... Λέμε ποτέ σε ακίνητο και νεκρό, «Έλα!»; Αστεία πράγματα! Έρχεται Αυτός που κινείται και μάλιστα, όπως λέει ο Ίδιος ζωντανά, «Έρχομαι ταχύ»! (Αποκ. 22, 20). Η λανθασμένη αυτή τοποθέτηση δίνει την εντύπωση ότι ο Χριστός είναι μόνιμα νεκρός και πεθαμένος, όπως προβάλλεται σε μόνιμη βάση από την Δυτική Χριστιανοσύνη, και το μιμηθήκαμε πρόσφατα στην Ελλάδα. Τραγικό και άδικο και σε βάρος της Εμπειρίας της Ανάστασης και της Βασιλείας δεν είναι αυτό που ζούμε μόνον στην Ελλάδα; Και επί πλέον, η ορατή θέα του “Έσταυρωμένου” για τους βλέποντες προς αυτόν εκμηδενίζει την νοητή και αόρατη παρουσία της Αγίας Τριάδος πίσω από την Αγία Τράπεζα! Πόσο άραγε δύσκολο είναι ακόμη αυτό, για να γίνει κατανοητό;»⁵

¹² Σύμφωνα με τὸ βιογραφικὸ του (2021), εἶναι μέλος διαφόρων οἰκουμενιστικῶν ἐπιτροπῶν διμεροῦς «διαλόγου», ὅπως Προτεσταντῶν-Ορθοδόξων Γαλλίας (1999-2006), Λουθηρανῶν-Ορθοδόξων Ἑσθονίας (ἀπὸ 2006).

¹³ Ο Περιστερίου Γρηγόριος, *Συνοδευτικὸ Προσκλητικὸ Μήνυμα πρὸς τὸν Εὐσεβὴ καὶ Φιλόχριστο Λαὸ τοῦ Περιστερίου*, Ἀπρίλιος 2024, καὶ Ἐγκύκλιος Ἐπιστολὴ 1-2024, *Ἡ λανθασμένη θεολογικὰ καὶ αυθαίρετα μόνιμη τοποθέτησις τοῦ «Έσταυρωμένου της Μ. Παρασκευής» μέσα στο Ἱερό Βῆμα καὶ πίσω ἀπὸ τὴν Αγία Τράπεζα (στο εσχατολογικὸ σημεῖο τῆς ἐκκλησίας)*, 30/1/2024, +Ο Περιστερίου Γρηγόριος.

3 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ «ΘΕΟΛΟΓΙΩΝ» - ΣΧΟΛΙΑ

Ἄν βάλουμε κατ' ἀντιπαράθεση τὰ ἀποσπάσματα ἀπό τίς δύο «θεολογίες» ἔχουμε τόν παρακάτω πίνακα:

Προτεσταντική «θεολογία»

«ἡ Σταύρωσις [ὁ Σταυρός μέ τόν Ἑσταυρωμένο Χριστό] δὲν μᾶς παρουσιάζει ἕναν ἀναστημένο καὶ ζωντανὸ Λυτρωτὴ, ἀλλὰ ἕνα **παραμορφωμένο καὶ νεκρὸ σῶμα**»⁷

«Ο κύριος λόγος που δεν χρησιμοποιούμε σταυρούς (με Ἑσταυρωμένο) εἶναι ὅτι στην οὐσία **«κρατοῦν» τον Ἰησοῦ Χριστό στον σταυρό**, ὅταν ὄχι μόνο πέθανε ἀλλὰ καὶ θάφτηκε, ἀναστήθηκε ἀπὸ τοὺς νεκροὺς τὴν τρίτη ἡμέρα καὶ μετὰ ἀνέβηκε στον οὐρανό. Ἐνῶ εμεῖς θέλουμε νὰ κρατήσουμε τὸ μήνυμα τοῦ σταυροῦ πάντα μπροστά μας, πρέπει ἐπίσης νὰ κρατήσουμε μπροστά μας τὸ γεγονὸς ὅτι **δεν ἐμείνεν στον σταυρό**. Ἀντίθετα εμεῖς [οἱ Προτεστάντες] υπηρετοῦμε ἕναν ζωντανὸ Σωτήρα που θα ἔρθει γιὰ ἐμᾶς κάποια μέρα. Ἐνας ἀδειος σταυρὸς μιλά γιὰ αὐτές τίς πραγματικότητες»⁹

«θεολογία» Μητρ. Γρηγορίου

«Ο «Ἑσταυρωμένος τῆς Μ. Παρασκευῆς» εἶναι ὁ στιγμιαῖα 3ήμερος νεκρὸς Χριστὸς ἐπάνω στον Τίμιο Σταυρό. Ἐτσι, ἔχουμε ἕναν νοητὸ καὶ ἀόρατο Τριαδικό Θεό πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα, ὅπως μας προσφέρονται καὶ βεβαιώνουν οἱ Θ. Λειτουργίες που τελούμε καὶ, ἀπὸ τὴν ἄλλη, συνυπάρχοντα στο ἴδιο σημεῖο ἕναν **ορατὸ νεκρὸ Χριστό “Ἑσταυρωμένο”** τὴν ἴδια στιγμὴ που εἶναι ἐκεῖ ὁ Ἰδιος Ἀναστημένος καὶ Ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν Βασιλεία: «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος...», αὐτὸ λέμε. **Ο “Ἑσταυρωμένος” δεν μπορεί νὰ ἔρθει, γιὰτὶ εἶναι νεκρὸς ἐπάνω στον σταυρό, καὶ ὡς ἐκ τούτου στατικός καὶ ἀκίνητος ολόκληρο τον χρόνο...** Λέμε ποτέ σε ἀκίνητο καὶ νεκρὸ, «Ἐλα!»; **Ἀστεία πράγματα!** Ἐρχεται Αὐτός που κινεῖται καὶ μάλιστα, ὅπως λέει ὁ Ἰδιος ζωντανά, «Ἐρχομαι ταχύ»! (Ἀποκ. 22, 20). Ἡ λανθασμένη αὐτὴ τοποθέτηση δίνει τὴν **εντύπωση ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι μόνιμα νεκρὸς καὶ πεθαμένος**, ὅπως προβάλλεται σε μόνιμη βάση ἀπὸ τὴν Δυτικὴ Χριστιανοσύνη, καὶ το μιμηθήκαμε πρόσφατα στὴν Ελλάδα. Τραγικὸ καὶ ἀδικο καὶ σε βάρος τῆς Ἐμπειρίας τῆς Ἀνάστασης καὶ τῆς Βασιλείας δεν εἶναι αὐτὸ που ζοῦμε μόνον στὴν Ελλάδα; Καὶ ἐπὶ πλέον, ἡ ορατὴ θέα τοῦ “Ἑσταυρωμένου” γιὰ τοὺς βλέποντες πρὸς αὐτὸν ἐκμηδενίζει τὴν νοητὴ καὶ ἀόρατη παρουσία τῆς Ἁγίας Τριάδος πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα! Πόσο ἀραγε δύσκολο εἶναι ἀκόμη αὐτό, γιὰ νὰ γίνῃ κατανοητό;»¹³

Συγκρίνοντας τὴν «θεολογία» τοῦ Μητρ. Γρηγορίου, μέ τὴν προτεσταντικὴ «θεολογία» τοῦ Strong,⁷ καὶ τοῦ Olson,⁹ γιὰ τὸν Ἑσταυρωμένο, φαίνεται, κατὰ τὴν γνώμη μας, ὅτι ταυτίζονται.

Ἔχει νὰ κάνει ὅλο αὐτὸ μέ τὴν συμμετοχὴ τοῦ στίς μικτὲς (οἰκουμενιστικὲς) ἐπιτροπὲς διμεροῦς διαλόγου μέ τοὺς Προτεστάντες,¹²

Ἡ Ἐκκλησία πρέπει τάχιστα νὰ ἐπιληφθεῖ τῆς «θεολογίας» τοῦ Μητρ. Περιστερίου Γρηγορίου,^{13, 14} χωρὶς περαιτέρω χρονοτριβή, γιὰ νὰ μὴν παρασυρθοῦν καὶ ἄλλοι Ὁρθόδοξοι, ὅπως ἤδη παρεσύρθησαν Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοὶ τῆς Μητροπόλεώς του καὶ πέραν αὐτῆς.

Εἶναι ἐπίσης ἀνησυχητικό ὅτι ὁ Μητρ. Περιστερίου, δὲν ἔχει ὁλοκληρώσει τὴν «θεολογία» του γιὰ τὸν Ἑσταυρωμένο. Π.χ. τί πιστεύει γιὰ τοὺς πιστοὺς ποὺ φορᾶνε τὸν Σταυρὸ μὲ τὸν Ἑσταυρωμένο, τί πιστεύει γιὰ τὴν ἐπέκταση τῆς αἰρετικῆς Προτεσταντικῆς «θεολογίας» τοῦ Ἑσταυρωμένου στὴν Θεία Λειτουργία (Olson-2),¹⁰ κ.ἄ;

Κατὰ τὴν γνώμη μας, αὕτῃ ἡ «θεολογία» τοῦ Μητρ. Περιστερίου Γρηγορίου, ὁδηγεῖ μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια στὸν Προτεσταντισμό, ἢ ἀκριβέστερα εἶναι Προτεσταντισμός, ὁδηγεῖ σὲ Προτεσταντίζουσα «Λειτουργία», καὶ στὴν Προτεσταντοποίηση τῆς σκέψης καὶ τῆς ζωῆς τῶν Κληρικῶν καὶ τῶν Πιστῶν.

Στὰ ἐπόμενα 2 κεφάλαια, παραθέτουμε ἀποσπάσματα ἀπὸ τὶς ἐπιστολὲς τοῦ Μητρ. Κυθήρων Σεραφεῖμ, καὶ τοῦ Μητρ. πρ. Καλαβρύτων Ἀμβροσίου πρὸς τὸν Μητρ. Περιστερίου Γρηγόριον.

4 ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΗΤΡ. ΚΥΘΗΡΩΝ ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΡΟΣ ΜΗΤΡ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ

Παρακάτω παραθέτουμε δύο (2) ἀποσπάσματα (οἱ ὑπογραμμίσαις δικές μας) ἀπὸ τὴν Ἐπιστολὴ τοῦ Μητρ. Κυθήρων Σεραφεῖμ πρὸς τὸν Μητρ. Περιστερίου Γρηγόριον γιὰ τὸν Ἑσταυρωμένο.¹⁵

«Ὁ Ἑσταυρωμένος Χριστός, λοιπόν, τοποθετημένος ὅπισθεν τῆς Ἀγίας Τραπεζῆς, ἢ ὅποια εἶναι ὁ Τάφος τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ Σταυρός εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ τάφου, ὅπως συνηθίζεται εἰς ὅλα τὰ μνήματα τῶν κεκοιμημένων,¹ κατ' οὐδένα τρόπον δὲν παρακωλύει, δὲν «ἐκμηδενίζει» καὶ δὲν «ἐκθρονίζει τὴν ἀόρατη παρουσία τῶν Τριῶν Προσώπων τῆς Ἀγίας Τριάδος πίσω ἀπὸ τὴν Ἀγία Τράπεζα», τὴν Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀφοῦ ἀποτελεῖ τὸν Θρόνον τοῦ δευτέρου Προσώπου τῆς Ἀγίας Τριάδος. Ὁ λογικὸς αὐτὸς ἰσχυρισμὸς προσψάυει, δυστυχῶς, τὰ κράσπεδα συγχρόνου αἵρέσεως καὶ συνιστᾷ αἰρετικὴν διδασκαλίαν.»

¹⁴ Βλ. ἐπίσης, Ἰωάννου Λύτινα, *Λόγος ἀπολογητικὸς πρὸς τοὺς διαβάλλοντας τὸν Ἑσταυρωμένον εἰς τὸ Ἱερόν Βῆμα*, Ὁρθόδοξος Τύπος, 5-12/4/2024, τ. 2490, 2491.

¹⁵ Μητρ. Κυθήρων κ. Σεραφεῖμ, *Θεολογικὴ ἐπιστήριξις τῆς ὀπισθεν τῆς Ἀγίας Τραπεζῆς τοποθετήσεως τοῦ Ἑσταυρωμένου Χριστοῦ*, 14/9/2024.

«Μέ ἀγίαν τόλμην καί ἀρετήν ἐπαναφέρατε, Σεβασμιώτατε, «ἕως ἡμέρα ἐστίν» τόν Ἑσταυρωμένον εἰς τόν Θρόνον Του, ὅπισθεν τῆς Ἀγίας Τραπέζης, εἰς ἀπέραντον χαράν καί εὐφροσύνην τῶν Ὁρθοδόξων καί εἰς ἀπογοήτευσιν καί καταισχύνην τῶν κακοδόξων (καί δὴ τῶν «μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά», οἱ ὅποιοι τώρα τρίβουν τὰς χεῖρας των ἀπό δαιμονικήν χαράν, καί λοιπῶν πεπλανημένων).»

5 ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΗΤΡ. ΠΡΩΗΝ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ ΠΡΟΣ ΜΗΤΡ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ

Παρακάτω παραθέτουμε δύο (2) ἀποσπάσματα (οἱ ὑπογραμμίσαις δικές μας) ἀπὸ τὴν Ἐπιστολή τοῦ Μητρ. πρώην Καλαβρύτων Ἀμβροσίου πρὸς τὸν Μητρ. Περιστερίου Γρηγόριον γιά τὸν Ἑσταυρωμένον.¹⁶

“Παρακαλῶ Ὑμᾶς, νά μοῦ συγχωρήσετε τὴν δημοσίαν ταύτην παρέμβασίν μου, τὴν ὁποίαν ἐπιχειρῶ, ἐπικαλούμενος τὰ λόγια τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρός ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὁ Ὅποιος μᾶς συμβουλεύει: “Τὰ δημοσίως λεγόμενα καί πραττόμενα, δημοσίως νά ἐλέγχωνται.” (βλ. ΕΠΕ, τόμ.23, 393).

Ἀλλά καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης ἐπίσης μᾶς συμβουλεύει: «Ἄν ὁ προεστώς σου εἶναι σφαλὲρός εἰς τὴν πολιτείαν καὶ τὰ ἔργα του (δηλ. εἰς τὴν προσωπικὴν του ζωὴν), μὴ περιεργάζεσαι. Ἄν ὅμως εἶναι σφαλὲρός κατὰ τὴν πίστιν, φεύγε καὶ παραίτησέ τον, ὅχι μόνο ἂν εἶναι ἄνθρωπος, ἀλλὰ κἂν ἄγγελος εἶναι ἀπὸ τὸν οὐρανόν» (βλ. Περὶ συνεχοῦς Μεταλήψεως, σ. 175).

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω προτροπῶν, ὑπακούων εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἀρχιερατικῆς μου συνειδήσεως, ἐπικαλούμενος δέ καί τὴν δημοσίως γενομένην ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑΝ ὙΜΩΝ κατὰ τὴν 8ην τρ. μηνός ἐκ μέρους δύο χιλιάδων (2.000) περίπου πιστῶν Χριστιανῶν τῆς Ἐπαρχίας Σας, ἀπεφάσισα νά ἀπευθυνθῶ πρὸς Ὑμᾶς διὰ τῆς παρούσης ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΑΔΕΛΦΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ μου καί νά Σᾶς παρακαλέσω, ΟΠΩΣ τό συντομώτερον δυνατόν **ΠΑΡΑΙΤΗΘΗΤΕ ἐκ τῆς θέσεως τοῦ Μητροπολίτου Περιστερίου, ἀποσυρθῆτε δέ εἰς τινὰ τόπον ἡσυχαστικόν, προκειμένου νά θρηνήσετε καί νά κλαύσετε διὰ τό συντελεσθέν **ΗΘΙΚΟΝ ΕΓΚΛΗΜΑ ΣΑΣ, τ.ἑ. τὴν ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΙΝ ΤΟΥ ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ΚΑΘΩΣ ΕΠΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ, ΕΚ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΒΗΜΑΤΟΣ** τῶν ἱερῶν Ναῶν τῆς Ὁρθοδοξίας μας!**”

¹⁶ *Ἀνοικτὴ ἐπιστολὴ τοῦ πρ. Καλαβρύτων Ἀμβροσίου πρὸς τὸν Μητρ. Περιστερίου Γρηγόριο γιά τὸν Ἑσταυρωμένο, Ἀἴγιον, 16/9/2024.*

“Σεβασμιώτατε, μέ τήν ἀνάρμοστον καί ἐγωϊστικήν συμπεριφοράν Σας πληγώνετε τήν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν μας. Συγχρόνως εἴσθε καί ΠΑΡΑΒΑΤΗΣ ΤΟΥ ΟΡΚΟΥ, τόν ὁποῖον ἐδώσατε κατά τήν ὥραν τῆς εἰς Ἀρχιερέα χειροτονίας Σας! Σᾶς τόν ὑπενθυμίζομεν:

... «Προϋργαίτατα δέ μοι ὁμολογεῖται, ἵνα τηρῶ τήν ἐνότητα τῆς Πίστεως ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης, πάντα μέν, ὅσα ἡ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία τῶν Ὁρθοδόξων πρεσβεύουσα δογματίζει, ταῦτα πρεσβεύων καὶ πιστεύων, μηδέν προστιθείς, μηδέν ἀφαιρῶν, μηδέν μεταβάλλων, μήτε τῶν δογμάτων, μήτε τῶν Παραδόσεων, ἀλλά τούτοις ἐμμένων καί ταῦτα μετὰ φόβου Θεοῦ καί ἀγαθῆς συνειδήσεως διδάσκων καί κηρύττων, πάντα δέ ὅσα Ἐκείνη κατακρίνουσα ὡς ἑτεροδιδασκαλίας ἀποδοκιμάζει, ταῦτα καὶ ἀποδοκιμάζων καί ἀποδιοπομπούμενος διὰ παντός.

Πείσομαι δ' ἐσαεὶ προθύμως ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς καί τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὡς Ἀνωτάτῃ Ἀρχῇ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σεβόμενος καί τηρῶν τὰς δωρηθείσας Αὐτῇ προνομίας, πρὸς καταρτισμὸν τε καί στηριγμὸν τῆς παρ' ἡμῖν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί ἐπιμελήσομαι ὅση μοι δύναμις περίεστι ὀρθοτομεῖν τόν λόγον τῆς ἀληθείας εἰς δόξαν τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τῆς Μιᾶς ὑπερουσίας καί ἀδιαιρέτου Τριάδος, τοῦ ἐνός καί Μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ, καί πρὸς σωτηρίαν τῶν πιστῶν» (Βλ. ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΝ, Ἔκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήναι 1999, σελ. 111).

Λησμονήσατε, λοιπόν, τήν ὑπόσχесίν Σας, ὅτι θα πρεσβεύετε καί θά διδάσκετε «ὅσα ἡ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία τῶν Ὁρθοδόξων πρεσβεύουσα δογματίζει, ταῦτα πρεσβεύων καὶ πιστεύων, μηδέν προστιθείς, μηδέν ἀφαιρῶν, μηδέν μεταβάλλων, μήτε τῶν δογμάτων, μήτε τῶν Παραδόσεων»!

6 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΑΣ ΑΡΘΡΑ

(διαθέσιμα εἰς τὸ [Ἀναλόγιον](#)¹⁷, καὶ εἰς τὸ [Academia](#)¹⁸):

- [ΠΠ1] *Πῶς ἐτέλεσε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν «θείαν Εὐχαριστίαν» εἰς τὸν Μυστικὸν Δείπνον, μυστικῶς ἢ εἰς ἐπήκοον;*, [PDF], [PDF], 2/12/2020.
- [ΠΠ2] *Τὰ τρία Ἀμὴν (Ἀμὴν, ἀμὴν, ἀμὴν) εἰς τὴν μυστικὴν στιγμὴν τῆς εὐλογήσεως τοῦ Ἁγίου Ἄρτου καὶ τοῦ Ἁγίου Ποτηρίου*, [PDF], [PDF], 8/11/2020 (27/10/20).
- [ΠΠ3] *Ἐπιτρέπεται ἡ Γονυκλισία τὶς Κυριακές;* [PDF], [PDF], 2004/5.
- [ΠΠ4] *Διάταξις τῆς Θείας Λειτουργίας 1334, Ἁγίου Φιλοθέου*, V.480 [ΔΘΛ], [PDF], [PDF], πρόχειρον, 23/11/2020.
- [ΠΠ5] *Διάταξις τῆς Πατριαρχικῆς Λειτουργίας 1386 (Ἁγία Σοφία), παρὰ τοῦ πρωτονοταρίου τῆς Ἁγίας Σοφίας, διακ. Δημητρίου Γεμιστοῦ*, V.135 [ΔΘΛ], [PDF], [PDF], πρόχειρον, 22/11/2020.
- [ΠΠ6] *Σύγχρονοι (Ἅγιοι) Γέροντες καὶ οἱ Μυστικὲς Εὐχές*, [PDF], [PDF], 8/2/2022.
- [ΠΠ7] *Ὁ ἸΘ' Κανὼν τῆς Συνόδου τῆς Λαοδικείας (364), καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν Λειτουργικῶν Εὐχῶν*, [PDF], [PDF], 3/4/2022.
- [ΠΠ8] *Ποιοῦντος τοῦ Διακόνου τὴν Εὐχὴν, ὁ Ἱερεὺς ἐπεύχεται τὴν Εὐχὴν*, [PDF], [PDF], 30/10/2022.
- [ΠΠ9] *Εὐχή διὰ Προσφωνήσεως (Διακονικά)*, [PDF], [PDF], 5/12/ 2022.
- [ΠΠ10] *Ἱερατικὸν Συλλείτουργον - σύγκρισις διατάξεων, Ἱερατικῶν, καὶ σχόλια*, [PDF], [PDF], 21/12/2022.
- [ΠΠ11] *Ἀνάλυσις τῶν Παλαιοχριστιανικῶν Βασιλικῶν (Ναῶν) τοῦ Δ' αἰῶνος ἐν Ἑλλάδι*, [PDF], 3/2/2024.
- [ΠΠ12] *Τὸ ἀθέατον τῆς Ἁγίας Τράπεζας, στὴν Κωνσταντινούπολη, στὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀπὸ Ἀνατολὴν πρὸς Δύση, τὴν ὥρα τῆς Ἀναφορᾶς — Τὰς θύρας, τὰς θύρας· Ποιὲς θύρες; Τὸ Ἱερόν Κιβώριον, τὰ Καταπετάσματα-Παραπετάσματα-Βῆλα, τὸ Φράγμα τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, τὸ Φράγμα τοῦ Πρεσβυτερίου (Σολέα), τὸ Σύνθρονον*, [PDF], β' ἔκδ. 23/4/2024 (α' ἔκδ. 5/2/2024). Στὴν ἐργασία αὕτη ἀναλύουμε ἐκτενῶς καὶ πολλὰ ἐπιμέρους σχετικὰ θέματα, π.χ.:
- Κεφ. 5^{ον}, *Ὁ διαχωρισμὸς τῶν Φύλων στὸν Ναόν.*
 - Κεφ. 18^{ον}, *Τὸ κλείσιμο τῆς Ὡραίας Πύλης τοῦ Ἱεροῦ (τὰ Βημόθυρα καὶ τὸ Καταπέτασμα) στὴν Θεία Λειτουργία στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.*
 - Κεφ. 19^{ον}, *Τὸ κλείσιμο τῆς Ὡραίας Πύλης τοῦ Ἱεροῦ (τὰ Βημόθυρα καὶ τὸ Καταπέτασμα) στὰ Ἱερατικά τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας — Σύγκριση, σχόλια.*
 - Κεφ. 77^{ον}, 95^{ον}, *Τὸ Καταπέτασμα στὸν Ἅγιο Συμεὼν Ἀρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης (+1429).*
 - κλπ.
- [ΠΠ13] *Ἡ ἐξέλιξις τοῦ Καταπετάσματος (Τέμπλου, Εἰκονοστασίου, Φράγματος τοῦ Βήματος) [Βίντεο]*, 30/4/2024.
- [ΠΠ14] *Ὅτι τὸ χαμηλὸ Τέμπλο κυρίως, καὶ ἡ ἀνοιχτὴ Ὡραία Πύλη, ἐμποδίζουν τὸν πιστὸν Λαὸν νὰ προσευχηθεῖ, καὶ πόσο κακὸ κάνει στοὺς Ἱερεῖς*, [PDF], α' ἔκδοσις (v.1.1), 31-30/5/2024.

¹⁷ analogion.gr/typikon/liturgy-articles.

¹⁸ independent.academia.edu/ΠΔΠ/Liturgical.

- [ΠΠ15] *Ευχές τῶν Κατηχουμένων (Εὐχή διὰ Προσφωνήσεως, Συναπτή). Πόσοι προσεύχονται παράλληλα καί ταυτόχρονα; Αναφορές Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, καί περί Προσευχῆς στήν Λειτουργία, [PDF], α' ἔκδοσις, 22/7/2024.*
- [ΠΠ16] *Ὁ Διάκονος τό «Δεηθῶμεν» τό λέει πρῶτα γιά τόν Ἱερέα, καί φυσικά γιά τόν Λαόν — «Τό γάρ, Δεηθῶμεν, οὐ τοῖς Ἱερεῦσι λέγεται μόνον, ἀλλά καί τοῖς εἰς τόν Λαόν συντελοῦσιν», Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, [PDF], α' ἔκδοσις, 22/7/2024.*
- [ΠΠ17] *Ὁ Ζωοποιός Σταυρός τοῦ Χριστοῦ ἀνέκαθεν δέσποζε στό Ἱερόν Βῆμα, στήν Ἀγία Τράπεζα, καί διέλαμπε ὅταν ἦταν ἀνοιχτή ἡ Ὡραία Πύλη, τό Καταπέτασμα – Καί περί τοῦ Συνθρόνου, καί περί τῆς Ἐγκυκλίου γιά τόν Σταυρό καί τήν θέση τοῦ Ἐσταυρωμένου Χριστοῦ στήν Ἐκκλησία τοῦ Μητροπολίτου Περιστερίου Γρηγορίου Παπαθωμά, [PDF] α' ἔκδοσις, 4/11/2024.*
- [ΠΠ18] *Ἡ Θεολογία τοῦ Σταυροῦ μέ τόν Ἐσταυρωμένο στήν Ἀγία Τράπεζα, [PDF], α' ἔκδοσις, 6/12/2024.*

Σχετικά Περιληπτικά μας ἄρθρα

(διαθέσιμα εἰς τό *Ἀναλόγιον*¹⁷):

1. *Σταματεῖστε τούς Πειραματισμούς στήν Θεία Λατρεία, στήν Θεία Λειτουργία, στό Τυπικόν, α' ἔκδοσις, 29/5/2024.*
2. *Ἀπάντησις στόν π. Δανιήλ Γ. Αεράκη, γιά τό «Οὔτε μυστικά, οὔτε ψιθυριστά, οὔτε... ἀνύπαρκτα», α' ἔκδοσις, 11/6/2024.*

Τέλος, καί τῷ Θεῷ,

Δόξα πάντων ἕνεκεν